C/2025/656

10.2.2025

NÕUKOGU SOOVITUS,

21. jaanuar 2025,

millega kiidetakse heaks Soome riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

(C/2025/656)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 121,

võttes arvesse määrust (EL) 2024/1263, eriti selle artiklit 17,

võttes arvesse komisjoni soovitust

ning arvestades järgmist:

ÜLDISED MÄRKUSED

(1) 30. aprillil 2024 jõustus ELi reformitud majandusjuhtimise raamistik. ELi reformitud majandusjuhtimise raamistiku põhielemendid on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ([1]), muudetud määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kohta ([2]) ja muudetud nõukogu direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku kohta ([3]). Raamistiku eesmärk on edendada reformide ja investeeringute kaudu usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ja vastupanuvõimet ning vältida valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Samuti edendatakse sellega riikide isevastutust ja keskendutakse rohkem keskpikale perspektiivile, koos nõuete tõhusama ja sidusama täitmisega.

(2) Uue majandusjuhtimise raamistiku keskne element on riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad, mille liikmesriigid esitavad nõukogule ja komisjonile. Kavadel peab olema kaks eesmärki: i) tagada, et muu hulgas kohandamisperioodi lõpuks on valitsemissektori võlg usutavalt langustrendis või püsib mõistlikul tasemel ning et valitsemissektori eelarvepuudujääk tuuakse keskpikas perspektiivis allapoole kontrollväärtust 3 % SKPst ja hoitakse allpool seda taset, ning ii) tagada, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse ELi ühiseid prioriteete. Selleks tuleb igas kavas esitada keskpika perioodi kohustus seoses netokulude ([4]) kavaga, millega sisuliselt kehtestatakse eelarvepiirang kava kehtivusajaks, mis on (sõltuvalt liikmesriigi tavapärasest seadusandlikust tsüklist) neli või viis aastat. Lisaks tuleb kavas selgitada, kuidas liikmesriik tagab, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes (sealhulgas asjakohasel juhul makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega seotud soovitustes) kindlaks tehtud peamisi probleeme, ja kuidas liikmesriik järgib liidu ühiseid prioriteete. Eelarve kohandamise perioodi pikkus on neli aastat, mida võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik kohustub ellu viima asjakohased reformid ja investeeringud, mis vastavad määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Netokulu, nagu on määratletud määruse (EL) 2024/1263 artiklis 2, nimelt valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

(3) Pärast kava esitamist hindab komisjon, kas kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

(4) Komisjoni soovituse alusel võtab nõukogu vastu soovituse, milles sätestatakse asjaomase liikmesriigi netokulude kava ja asjakohasel juhul kiidetakse heaks eelarve kohandamise perioodi pikendamise aluseks olevad reformi- ja investeerimiskohustused.

MÄRKUSED SOOME RIIKLIKU KESKPIKA PERIOODI EELARVE- JA STRUKTUURIKAVA KOHTA

(5) 10. oktoobril 2024 esitas Soome nõukogule ja komisjonile oma riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Kava esitati pärast määruse (EL) 2024/1263 artiklis 36 sätestatud tähtaja pikendamist, milles lepiti komisjoniga kokku.

Kava esitamisele eelnenud protsess

(6) Riiklike keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavade esitamisega tipneva dialoogi raamistamiseks edastas komisjon 21. juunil 2024 kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 9 Soomele võrdlustrajektoori ([5]). Komisjon avaldas võrdlustrajektoori 10. oktoobril 2024 ([6]). Võrdlustrajektoor on riskipõhine ja tagab, et valitsemissektori võlg on eelarve kohandamise perioodi lõpuks ja täiendavate eelarvemeetmete puudumisel pärast kohandamisperioodi usutavalt langustrendis või püsib keskpikal perioodil mõistlikul tasemel ning et valitsemissektori eelarvepuudujääk viiakse kohandamisperioodil alla 3 % SKPst ja see püsib keskpikal perioodil allpool seda kontrollväärtust. Keskpikk periood on määratletud kui kümneaastane periood pärast kohandamisperioodi lõppu. Vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artiklitele 7 ja 8 on võrdlustrajektoor kooskõlas ka võla jätkusuutlikkuse kaitsemeetme ja eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega. Soome võrdlustrajektooriga nähakse ette, et komisjoni eelduste põhjal, mis olid 2024. aasta juunis esitatud eelnevate suuniste aluseks, ja eeldades seitsmeaastast kohandamisperioodi, ei tohiks netokulude kasv ületada tabelis 1 esitatud väärtusi. See vastab netokulude keskmisele kasvule 1,5 % kohandamisperioodil (2025–2031) ja netokulude keskmisele kasvule 1,5 % kavaga hõlmatud perioodil (2025–2028).

Tabel 1. Võrdlustrajektoor, mille komisjon esitas Soomele 21. juunil 2024

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2025–2028 keskmine	2025–2031 keskmine
Maksimaalne netokulude kasv (aastane, %)	1,4	1,5	1,4	1,5	1,5	1,6	1,7	1,5	1,5

Allikas: komisjoni arvutused.

(7) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 12 pidasid Soome ja komisjon 2024. aasta juunist kuni septembrini tehnilist dialoogi. Dialoogi keskseks teemaks oli Soome kavandatud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused kavandatud reformi- ja investeerimiskohustustele, et toetada kohandamisperioodi pikendamist, sealhulgas reformid ja investeeringud (nt sotsiaalkindlustuse põhjalik reform, mis hõlmab üldist sotsiaalkindlustushüvitist, ning sotsiaalabi põhjalik reform), samuti selliste reformide ja investeeringute kavandatud elluviimine, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete õiglase rohe- ja digipöörde, sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime, energiajulgeoleku ja kaitsevõime ülesehitamise vallas.

([5]) Liikmesriikidele ning majandus- ja rahanduskomiteele edastatud eelnevad suunised sisaldavad trajektoore ilma kohandamisperioodi pikendamiseta ja koos sellega (hõlmavad vastavalt 4 ja 7 aastat). See hõlmab ka peamisi algtingimusi ja aluseks olevaid eeldusi, mida kasutatakse komisjoni keskpika perioodi valitsemissektori võla prognoosimise raamistikus. Võrdlustrajektoor arvutati komisjoni 2023. aasta võla jätkusuutlikkuse analüüsis (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_et) kirjeldatud metoodika kohaselt. See põhineb Euroopa Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosil ja keskpika perioodi pikendamisel kuni 2033. aastani, kusjuures pikaajaline SKP kasv ja vananemisega seotud kulud on kooskõlas komisjoni ja nõukogu 2024. aasta ühisaruandega rahvastiku vananemise kohta (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_et).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_et#finland.

(8) 2024. aasta oktoobris teatas Soome kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 11 lõikega 3 ja artikli 36 lõike 1 punktiga c oma kavas esitatud teabe kohaselt, et on pidanud konsultatsioone kodanikuühiskonnaga (sealhulgas nt sotsiaalpartnerid ja piirkondlik omavalitsus) ning Soome majandusnõukoguga ([7]). Soome kavas esitatud teabe kohaselt arutati kava majandusnõukogus 2. oktoobril 2024. Kodanikuühiskond kutsuti avalikule arutelule 3. oktoobril 2024.

(9) Kava arutati riigi parlamendis 2. oktoobril 2024.

Muud seotud protsessid

(10) 10. oktoobril 2024 esitas Soome 2025. aasta eelarvekava. Komisjon võttis eelarvekava kohta vastu arvamuse 26. novembril 2024 ([8]).

(11) 21. oktoobril 2024 esitas nõukogu Euroopa poolaasta raames Soomele riigipõhised soovitused ([9]).

KAVA KOKKUVÕTE JA KOMISJONI HINNANG KAVALE

(12) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 16 hindas komisjon kava järgmiselt.

Kontekst: makromajanduslik ja eelarveolukord ning väljavaated

(13) Soome majandustegevus vähenes 2023. aastal 1,2 %, kuna tarbijahindade ja intressimäärade tõus mõjutas tarbimist ja investeeringuid, eelkõige ehitussektoris. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks majandus 2024. aastal kahanema 0,3 %, mis on tingitud tarbimise seisakust ja investeeringute vähenemisest aasta esimeses pooles. 2025. aastal peaks reaalne SKP kasvama 1,5 %, kuna eratarbimine ja investeeringud peaksid tänu reaalpalga kasvule ja väiksematele rahastamiskuludele taastuma, samas kui ekspordi kasv peaks prognooside kohaselt taastuma kooskõlas kasvava välisnõudlusega. 2026. aastal peaks reaalne SKP kasvama 1,6 %, kuna prognooside kohaselt jätkub laiapõhjaline taastumine. Prognoosiperioodil (st 2024–2026) peaks Soome potentsiaalne SKP suurenema 2024.–2026. aastal kapitali akumulatsiooni ja tootmistegurite kogutootlikkuse suurenemise tõttu keskmiselt 0,6 % aastas. Töötuse määr oli 2023. aastal 7,2 % ning komisjoni prognoosi kohaselt on see 2024. aastal 8,2 %, 2025. aastal 7,9 % ja 2026. aastal 7,5 %. Inflatsioon (SKP deflaator) peaks prognooside kohaselt langema 3,9 %-lt 2023. aastal 1,4 %-le 2024. aastal ning jõudma 2,1 %-le 2025. aastal ja 1,9 %-le 2026. aastal.

(14) Mis puudutab eelarvesuundumusi, siis Soome valitsemissektori eelarve puudujääk oli 2023. aastal 3,0 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks see jõudma 3,7 %ni SKPst 2024. aastal ja langema 3,0 %-le SKPst 2025. aastal, ning eeldusel, et poliitikat ei muudeta, 2,5 %-le 2026. aastal. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosis võetakse arvesse Soome 2025. aasta eelarvekava, mille valitsus esitas riigi parlamendile septembris. Valitsemissektori võlg oli 2023. aasta lõpus 77,1 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpuks tõusma 82,6 %-le. Prognooside kohaselt tõuseb see 2025. aasta lõpuks veelgi 84,7 %-le SKPst ja 2026. aasta lõpuks 85,3 %-le SKPst. Komisjoni eelarveprognoosis ei võeta keskpika perioodi kavades esitatud poliitilisi kohustusi arvesse enne, kui nende aluseks on usaldusväärselt teatavaks tehtud ja piisavalt täpsustatud konkreetsed poliitikameetmed.

Kavas esitatud netokulude kava ja makromajanduslikud eeldused

(15) Soome riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja sellega on ette nähtud eelarve kohandamine seitsme aasta jooksul.

(16) Kava sisaldab määruse (EL) 2024/1263 artiklis 13 nõutud teavet.

(17) Kavas on võetud kohustus järgida tabelis 2 esitatud netokulude kava, mis vastab aastatel 2025–2028 netokulude keskmisele kasvule 2,2 %. Lisaks võtab Soome kohustuse viia ellu mitmeid reforme ja investeeringuid, et pikendada kohandamisperioodi seitsmele aastale (2025–2031), mille jooksul peaks keskmine netokulude kasv olema 2,4 %. Kavas esitatud keskmine netokulude kasv kohandamisperioodil (2025–2031) on suurem kui komisjoni poolt

([7]) Soome majandusnõukogu on peaministri juhtimisel tegutsev organ, mille ülesanne on lihtsustada koostööd valitsuse, Soome Panga ja peamiste huvirühmade vahel.
([8]) Komisjoni arvamus Soome eelarvekava kohta, 26.11.2024, C(2024) 9054 final.
([9]) Nõukogu 21. oktoobri 2024. aasta soovitus, mis käsitleb Soome majandus-, eelarve-, tööhõive- ja struktuuripoliitikat.

21. juunil 2024 edastatud võrdlustrajektoor. Kavas eeldatakse potentsiaalse SKP kerget kasvu 0,9 % kohandamisperioodi igal aastal. Lisaks eeldatakse kavas, et SKP deflaatori kasvumäär tõuseb 2024. aastal 1,7 %-lt 2,1 %-le 2025. aastal ja edasi järk-järgult 2,4 %-le kohandamisperioodi lõpuks.

Tabel 2. Netokulude kava ja peamised eeldused Soome kavas

						Kohandamisperioodi pikendamine				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Kava kehtivusaja (2025–2028) keskmine	Kohandamisperioodi (2025–2031) keskmine
Netokulude kasv (aastane, %)	3,7	1,6	1,9	2,6	2,6	2,8	2,8	2,9	2,2	2,4
Netokulude kasv (kumulatiivne, alates baasaastast 2023, %)	3,7	5,3	7,4	10,1	13,0	16,1	19,4	22,8	ei ole kohaldatav	ei ole kohaldatav
Potentsiaalse SKP kasv (%)	1,1	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Inflatsioon (SKP deflaatori kasv) (%)	1,7	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4	2,2	2,3

Allikas: Soome keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava ning komisjoni arvutused.

Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori võlale

(18) Kui kavas ette nähtud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused realiseeruvad, väheneb valitsemissektori võlg kava kohaselt 81,7 %-lt SKPst 2024. aastal 78,2 %-le SKPst kohandamisperioodi lõpuks (2031), nagu on näidatud järgmises tabelis. Kava kohaselt peaks võla suhe pärast kohandamisperioodi keskpikas perspektiivis (st kuni 2041. aastani) veelgi vähenema, langedes alla 60 % SKPst 2039. aastal ja jõudes 2041. aastaks 52,7 %ni.

Tabel 3. Valitsemissektori võla ja eelarvepositsiooni areng Soome kavas

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2041
Valitsemissektori võlg (% SKPst)	76,6	81,7	83,2	83,9	83,6	82,9	81,4	79,7	78,2	52,7
Valitsemissektori eelarvepositsioon (% SKPst)	- 2,9	- 3,7	- 2,9	- 2,0	- 1,4	- 0,9	- 0,4	0,0	0,3	1,6

Allikas: Soome keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava.

Seega viidaks valitsemissektori võlg kava kohaselt keskpikas perspektiivis oluliselt allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 60 % SKPst. See on kava eelduste põhjal usutav, kuna komisjoni võla jätkusuutlikkuse analüüsi kõigi deterministlike stressitestide kohaselt peaks võlg jääma 2041. aastaks alla 60 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis a ja artikli 16 lõikes 2 sätestatud võlanõudega.

Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori eelarvepositsioonile

(19) Kava netokulude kava ja eelduste kohaselt langeks valitsemissektori eelarvepuudujääk kohandamisperioodi esimesel aastal (st 2025. aastal) alla 3 % SKPst ja väheneks ka pärast seda ning muutuks 2031. aastal eelarveülejäägiks. Seega ei ületaks valitsemissektori eelarvepositsioon kava kohaselt kohandamisperioodi lõpus (2031) kontrollväärtust 3 % SKPst. Lisaks ei ületaks valitsemissektori eelarvepuudujääk kümne aasta jooksul pärast kohandamisperioodi (st kuni 2041. aastani) 3 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis b ja artikli 16 lõikes 2 puudujäägi kohta sätestatud nõudega.

Eelarve kohandamise ajakava

(20) Eelarve kohandamise (mida mõõdetakse struktuurse esmase eelarvepositsiooni muutusena) ajakava, nagu seda kavas kirjeldatud, on võrreldes määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis c osutatud lineaarse kavaga toodud varasemaks. See on tingitud eelarve suuremast konsolideerimisest 2025. aastal ning kaitsealaste riigihangete kajastamisest rahvamajanduse arvepidamises 2025. ja 2027. aastal, mis toob kaasa täiendavad kõrvalekalded lineaarsest profiilist. Selle tulemusena on eelarve kohandamine kava esimese nelja aasta jooksul ulatuslikum, kui oleks proportsionaalne kogu kohandamisperioodi eelarvekohandusega. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis c sätestatud edasilükkamise keeluga.

Tabel 4. Struktuurse esmase eelarvepositsiooni areng Soome kavas

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Struktuurne esmane eelarvepositsioon (% SKPst)	- 0,34	- 0,37	0,44	1,10	1,42	1,78	2,06	2,34	2,62
Struktuurse esmase eelarvepositsiooni muutus (PP)	ei ole kohaldatav	- 0,04	0,82	0,66	0,32	0,36	0,28	0,28	0,28

Allikas: Soome keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava.

Kava kooskõla eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega

(21) Kui kava eeldused ja kohustused realiseeruvad, jääb struktuurne puudujääk alla 1,5 % SKPst kogu kohandamisperioodi jooksul. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, järgitakse jätkuvalt määruse (EL) 2024/1263 artikli 8 lõikes 1 osutatud ühist turvavaru ning seepärast ei ole määruse (EL) 2024/1263 artikli 8 lõikes 2 osutatud struktuurse esmase eelarvepositsiooni täiendav parandamine vajalik.

Kava kooskõla võla jätkusuutlikkuse kaitsemeetmega

(22) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 7, kuna valitsemissektori võla suhe SKPsse on kava kohaselt kohandamisperioodil vahemikus 60 % kuni 90 %, peab võlasuhe vähenema keskmiselt vähemalt 0,5 protsendipunkti aastas, kuni see langeb alla 60 %. See keskmine vähenemine on arvutatud ajavahemiku 2024–2031 kohta ja on kavas 0,5 protsendipunkti. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas võla jätkusuutlikkuse kaitsemeetmega.

Kava makromajanduslikud eeldused

(23) Kava põhineb eeldustel, mis erinevad komisjoni poolt 21. juunil 2024 Soomele edastatud eeldustest. Eelkõige kasutatakse kavas erinevaid eeldusi 2024. aasta algse positsiooni, potentsiaalse SKP kasvu ning võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelise erinevuse kohta. Lisaks on eelarve kohandamine toodud varasemaks. Neid eelduste erinevusi tuleb hoolikalt hinnata, tagamaks, et nende aluseks on usaldusväärsed ja andmepõhised majanduslikud argumendid, eriti seetõttu, et kavas esitatud keskmine netokulude kasv on suurem kui võrdlustrajektoor. Allpool on loetletud eelduste erinevused, millel on kõige suurem mõju netokulude keskmisele kasvule, ja eraldi hinnatud iga eelduse erinevust.

— Kavas eeldatakse sujuvat potentsiaalset majanduskasvu aastatel 2024–2041. Komisjoni eeldustega võrreldes suurendab see potentsiaalset majanduskasvu kohandamisperioodil ja selle tulemusel on netokulude keskmine kasv suurem. See toimub nii otsese mõju kaudu kui ka seetõttu, et hoogsam SKP kasv aitab kiiremini langetada võla suhet SKPsse, nõudes väiksemat eelarvekohandust, et tagada võla jätkusuutlikkuse kaitse. Võimalus kasutada alternatiivseid potentsiaalse majanduskasvu eeldusi on kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 36 lõike 1 punktiga f, tingimusel et kumulatiivne kasv prognoosiperioodil (st kuni 2041) on üldjoontes kooskõlas komisjoni eeldustega, nagu see on kavas ette nähtud. Seega leitakse, et see eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud.

— Kavas on eelarve kohandamine toodud varasemaks. Võrreldes komisjoni eeldusega lineaarse kohandamise kohta väheneb tänu sellele võlg kiiremini ja intressikulud on väiksemad. Selle tulemusena on keskmine netokulude kasv kavas esitatud kohandamisperioodil suurem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel. Eelarve kohandamise varasemaks toomine on kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktiga c. Seega leitakse, et see eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud.

— Kavas eeldatakse, et võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vaheline erinevus on aastatel 2025–2030 väiksem (keskmiselt 1,3 % SKPst) kui komisjoni eeldustes (1,6 % SKPst). Selle tulemusena on keskmine netokulude kasv kavas esitatud kohandamisperioodil suurem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel. See kajastab julgeoleku- ja kaitsevarustuse rahastamist ja tarnimist ning investeeringuid, mida rahastatakse avaliku sektori vahendite müügitulust. Seega leitakse, et see eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud.

Ülejäänud erinevus eeldustes on seotud 2024. aasta läbivaadatud algse eelarvepositsiooniga ja vastab veidi väiksemale struktuursele esmasele eelarvepuudujäägile, kui kevadel eeldati. See ei avalda netokulude keskmisele kasvule komisjoni eeldustega võrreldes märkimisväärset mõju. Üldiselt on erinevus kavas esitatud netokulude kava ja võrdlustrajektoori vahel seletatav erinevustega eeldustes, mida on nõuetekohaselt põhjendatud kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 13 punktiga b. Üldiselt toovad kõik eelduste erinevused kokku kavas kaasa netokulude keskmise kasvu, mis on suurem kui võrdlustrajektoor. Komisjon võtab eespool esitatud hinnangut kava eeldustele arvesse tulevastel netokulude kava järgimise hindamistel.

Kava eelarvestrateegia

(24) Kava orienteeriva eelarvestrateegia kohaselt täidetakse netokuludega seotud kohustused nii kulude piiramise kui ka kaalutlusõigusel põhineva tulude suurendamise teel. Valitsus rakendab kahte meetmepaketti, mille eelarvetulu on hinnanguliselt 9 miljardit eurot (3,8 % SKPst). Need jagunevad üldjoontes tulude kasvuks 3,5 miljardi võrra (1,5 % SKPst) (st otsesed tulud kõrgemast käibemaksumäärast ning kaudsetest tuludest, mis saadakse suuremast tulumaksust ja sotsiaalmaksetest tänu muudest meetmetest tingitud suuremale tööhõivele) ning väiksemateks kuludeks 5,5 miljardi võrra (2,3 % SKPst) (st heaoluteenusepiirkondadest tulenev kokkuhoid, sotsiaaltoetuste ja muude kulude vähendamine). Enamik nende kahe konsolideerimispaketiga seotud poliitikameetmeid on juba vastu võetud, teisi tuleb kinnitada või kohandada ja kvantifitseerida aastaeelarvetes. Mitu tulu- ja kulumeedet, mille on 2025. aastal märkimisväärne mõju, on juba vastu võetud. Samas on kavas soovitusliku eelarvestrateegia rakendamisega seotud riskid, mis tulenevad võimalusest, et heaoluteenusepiirkondadele suunatud meetmetega saavutatakse oodatust väiksem kokkuhoid ja valitsuse tööturureformide mõju tööhõivele on oodatust väiksem. Lisaks kajastab 2025. aasta eelarvekava kaalutlusõigusel põhinevaid poliitikameetmeid, millega toetatakse 2025. aasta netokulukohustuse täitmist ([10]).

([10]) Vt komisjoni arvamus Soome eelarvekava kohta, 26.11.2024, C(2024) 9054 final.

Kavas sisalduvad reformi- ja investeerimiskohustused, mis on eelarve kohandamise perioodi pikendamise aluseks

(25) Kavas kohustub Soome viima ellu reforme ja investeeringuid, mille eesmärk on kiirendada potentsiaalset majanduskasvu ja parandada riigi rahanduse jätkusuutlikkust ning mis on aluseks eelarve kohandamise perioodi pikendamisele neljalt aastalt seitsmele aastale. Reformid ja investeeringud koosnevad mitmest taaste- ja vastupidavuskava raames võetud kohustusest; ühest taaste- ja vastupidavuskavast võetud kohustusest koos täiendavate täpsustustega, et piirata eelarve ületamist; ning kahest uuest reformist. See hõlmab järgmisi meetmeid.

— Põhjamaade tööturuasutuste mudeli kasutuselevõtt. Reformiga ajakohastatakse tööturuasutuste toimimist Soomes, suurendades tööturuasutustele kättesaadavaid vahendeid, parandades tööotsijatele pakutavat toetust ja karmistades tööturuasutustes registreeritud töötute kohustusi seoses tööotsimisega. Tööturuasutuste infosüsteemi ajakohastatakse, et parandada tööotsimise protsessi. Reform on taaste- ja vastupidavuskava (P3C1R1) raames võetud kohustus ning peamine eesmärk oli korraldada 2023. aasta jaanuarist 2024. aasta märtsini kaks miljonit tööintervjuud. Kava kohaselt võib meede alates 2025. aastast suurendada tööhõivet ligikaudu 9 500–10 000 töötaja võrra.

— Täiendavate töötushüvitispäevade kaotamine. Reformiga kaotatakse järk-järgult täiendavad töötushüvitispäevad, mida inimesed, kes ületavad teatava vanusepiiri, võivad taotleda pärast tavapärase töötushüvitise perioodi lõppu. Täiendavate töötushüvitispäevade saamise vanuse alammäär tõuseb ühe aasta võrra vanuserühma kohta alates 1963. aastal sündinutest ning täiendava päeva võimalus kaotatakse täielikult 1965. aastal ja pärast seda sündinud isikute puhul. Reform on taaste- ja vastupidavuskava raames võetud kohustus (P3C1R2), mis tuli rakendada 2023. aasta teiseks kvartaliks. Täiendavad töötushüvitise päevad kaotatakse järk-järgult 2029. aastaks. Kava kohaselt võib meede alates 2025. aastast suurendada tööhõivet ligikaudu 9 100 töötaja võrra.

— Riikliku tervishoiu- ja sotsiaalteenuste reformi rakendamine seadusjärgse hooldusgarantii edendamise toetamiseks. Reform koosnes õigusaktidest, millega loodi 21 heaoluteenusepiirkonda, mis alates 1. jaanuarist 2023 vastutavad tervishoiu-, sotsiaalhoolekande- ja päästeteenuste korraldamise eest. Ka Helsingi omavalitsus korraldab neid teenuseid. Lisaks vastutab Helsingi ja Uusimaa ühisasutus, nn HUS Group, Uusimaa piirkonnas eriarstiabi korraldamise eest. Reform on taaste- ja vastupidavuskava raames võetud kohustus (P4C1R1).

— Digitaalse innovatsiooni kasutuselevõtt sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonnas. Reformi eesmärk on suurendada tervishoiu ja sotsiaalhoolekande e-teenuseid kasutava elanikkonna osakaalu (20-aastased ja vanemad) 26 %-lt (2020. aasta lähtetase) 35 %-le. Eesmärgi saavutamiseks tuleb kasutusele võtta uued digiteenused. Reform on taaste- ja vastupidavuskava raames võetud kohustus (P4C1I4) ja see viiakse eeldatavasti lõpule 2025. aasta lõpuks.

— Investeeringud teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni, samuti puhtale energiale üleminekusse. See meede hõlmab mitut taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvat investeeringut puhtasse tehnoloogiasse (P1C1I2, P1C2I1, P1C2I3, P3C3I1, P1C1I1).

— Heaoluteenusepiirkondade seadusjärgsete kohustuste ja haldusmenetluste uuendamine. Võttes arvesse heaoluteenusepiirkondades tekkinud märkimisväärset puudujääki, lisab valitsus kavasse täiendavad meetmed olukorra parandamiseks ja usaldusväärse finantsjuhtimise tagamiseks. Selliste meetmete hulka kuuluvad muu hulgas minimaalse töötajate arvu kohandamine eakate hoolekandeasutustes, klienditasude kohandamine, ruumide kasutamise ratsionaliseerimine, konkurentsi suurendamine riigihangetes ja digitaalsete teeninduskanalite kasutuselevõtt. Valitsuse programmi ja valitsemissektori eelarvekava (2025–2028) kohaselt võivad need uued kohandused anda 2028. aastaks ligikaudu 1,56 miljardit eurot kokkuhoidu. See hõlmab nii õiguslikke meetmeid kui ka heaoluteenusepiirkondadega seotud konsolideerimismeetmeid. Need meetmed kujutavad endast taaste- ja vastupidavuskava raames võetud kohustuse täiendavat täpsustust (P4C1R1).

— Sotsiaalkindlustuse põhjalik reform, sealhulgas sotsiaalabi põhjalik reform. Sotsiaalabi reformi eesmärk on tugevdada sotsiaalabi kui viimase abinõu ja lühiajalise hüvitise rolli, kõrvaldades puudused karistussüsteemis, mis võimaldas sotsiaalabiga täielikult hüvitada töötushüvitised, millest hüvitisesaaja oli ilma jäänud, kui ta ei olnud täitnud tööotsimisega seotud kohustusi. Valitsus on seisukohal, et reform võib vähendada sotsiaalabi vajavate inimeste arvu poole võrra ja et see võib tuua igal aastal eelarvekokkuhoidu 100 miljonit eurot. Pärast sidusrühmadega konsulteerimist esitatakse valitsuse ettepanek Euroopa Parlamendile eeldatavasti 2025. aasta sügisel ja see peaks jõustuma 2026. aasta teises kvartalis.

— Üldise sotsiaalkindlustushüvitise kasutuselevõtt. Reformi üks aspekt on sotsiaalkindlustuse lihtsustamine, et võimaldada eri hüvitistele juurdepääsu ühe haldusrakenduse kaudu. Pärast sidusrühmadega konsulteerimist tutvustatakse reformi parlamendile eeldatavasti 2025. aasta sügisel ja see peaks jõustuma 2026. aasta teises kvartalis.

(26) Taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvad kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevad meetmed (sealhulgas täiendav täpsustus heaoluteenusepiirkondade seadusjärgsete kohustuste ja haldusmenetluste uuendamiseks) on kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 14 lõikega 3, kuna need on piisavalt üksikasjalikud, võimalikult kiiresti täidetud, ajaliselt piiritletud ja kontrollitavad. Kahte meedet, mis käsitlevad sotsiaalabi põhjalikku reformi ja sotsiaalkindlustuse põhjalikku reformi ning üldise sotsiaalkindlustushüvitise kasutuselevõttu, ei ole veel seadusena vastu võetud, mistõttu ei ole need praeguses etapis üksikasjalikud. Kavas on esitatud soovituslik ajakava nende vastuvõtmiseks ja kvalitatiivsed sihtnäitajad nende rakendamise jälgimiseks.

(27) Kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevad taaste- ja vastupidavuskava kohased kohustused sisaldavad märkimisväärseid reforme ja investeeringuid, mille eesmärk on parandada riigi rahanduse jätkusuutlikkust ja suurendada majanduse kasvupotentsiaali. Lisaks kohustub Soome jätkama reformipingutusi keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava kehtivusaja jooksul ning säilitama riiklikult rahastatavate investeeringute taseme, mis vastab taaste- ja vastupidavuskavaga hõlmatud perioodil tehtud investeeringute tasemele (vt tabel 5). Kohustuste täitmist jälgitakse kava kogu rakendusetapi jooksul. Seega võib taaste- ja vastupidavuskava kohaseid kohustusi arvesse võtta kohandamisperioodi pikendamisel, nagu on sätestatud määruse (EL) 2024/1263 artikli 36 lõike 1 punktis d.

(28) Kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevad reformid ja investeeringud peaksid tooma kaasa Soome majanduskasvu ja vastupanuvõime potentsiaali paranemise jätkusuutlikul viisil, nagu on nõutud määruse (EL) 2024/1263 artikli 14 lõike 2 punktis a. Meetmed peaksid eeldatavasti parandama tööturu toimimist, toetama innovatsiooni, parandama juurdepääsu tervishoiule ja sotsiaalhoolekandele ning ajakohastama sotsiaalkindlustust, parandades seeläbi Soome majanduskasvu ja majanduse vastupanuvõime potentsiaali. Kavandatud tööturureformid peaksid toetama töötuid töö leidmisel ja suurendama eakamate töötajate tööjõus osalemise määra. Kava kohaselt võidakse nende kahe meetme abil luua 2025.–2029. aastal ligikaudu 20 000 töökohta. Taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvad investeeringud teadus- ja arendustegevusse peaksid parandama nii Soome majanduse kasvupotentsiaali kui ka vastupanuvõimet, suurendades tootlikkust (kavas hinnatakse konservatiivselt, et teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute kasv 1 % suurendab tootlikkust 0,02 %), kaasates erainvesteeringuid ning toetades rohepööret ja energiasüsteemi süsinikuheite vähendamist. Soome valitsuse sõnul peaksid heaoluteenusepiirkondade asutamine ja e-tervise teenuste arendamine parandama juurdepääsu tervishoiuteenustele, mis on eriti oluline, kuna rahuldamata vajadus arstiabi järele on suurem kui ELis keskmiselt ja Soome on kiiresti vananev ühiskond. Üldise sotsiaalkindlustushüvitise kasutuselevõtu reformide ja sotsiaalabi reformi eesmärk on optimeerida sotsiaalpoliitikat, vähendada halduskulusid, muuta sotsiaalkindlustus õiglasemaks ja suurendada töötamise stiimuleid, toetades seeläbi tööhõivet. Tuleks jälgida mõju sotsiaalse ühtekuuluvuse valdkonnas. Peale selle peab tööturureformi mõju tööhõivele või tootlikkuse kasv pärast teadus- ja arendustegevusse tehtavaid investeeringuid veel realiseeruma. Lisaks on heaoluteenusepiirkonnad oma esimestel tegevusaastatel silmitsi mitmete raskustega ning valitsus esitas kavas ühele taaste- ja vastupidavuskava kohustusele täiendava täpsustuse uuendada nende seadusjärgseid kohustusi ja haldusmenetlusi, et vähendada eelarvepuudujääki. Kokkuvõttes tunduvad eeldused kohandamisperioodi pikendamise taotluse aluseks olevate reformide ja investeeringute mõju kohta majanduskasvule usutavad, kuid tulevasi arenguid ja täpset mõju on vaja hoolikalt jälgida. See nõuab ka sisukaid konsultatsioone sidusrühmadega, sealhulgas sotsiaalpartnerite ja asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonidega, ning meetmete jaotusliku ja kumulatiivse mõju hindamist.

(29) Kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevad reformid ja investeeringud peaksid toetama riigi rahanduse jätkusuutlikkust, nagu on nõutud määruse (EL) 2024/1263 artikli 14 lõike 2 punktis b. Need meetmed täiendavad eelarve konsolideerimispakette, mis on juba jõustunud, nagu eespool eelarvestrateegia esitamisel mainitud. Nende lisameetmete peamine otsene mõju tuleneb eeldatavasti selliste meetmete rakendamisest, mille eesmärk on vähendada heaoluteenusepiirkondade puudujääki, mis ulatus 2023. aastal 1,4 miljardi euroni, uuendades nende seadusjärgseid kohustusi ja haldusmenetlusi. Täpsemalt võtab valitsus meetmeid, et vähendada heaoluteenusepiirkondade kulusid 2025.–2028. aastal 685 miljoni euro võrra, samas kui nende endi eesmärk on rakendada meetmeid, et vähendada oma kulusid 2028. aastaks 874 miljoni euro võrra. Lisaks loodab valitsus saavutada sotsiaalabi reformiga aastas 100 miljoni euro suuruse kokkuhoiu. Otsene kokkuhoid võib tuleneda ka väiksematest halduskuludest hüvitistaotluse kohta, mis tuleneb ühtse hüvitise mudeli vastuvõtmisest, ja väiksematest maksetest, mis on seotud täiendavate töötushüvitispäevade kaotamisega. Kaudne eelarvekokkuhoid on peamiselt seotud tööturureformide eeldatava positiivse mõjuga tööhõivele (st Põhjamaade tööturuasutuste mudeli kasutuselevõtt ja täiendavate töötushüvitispäevade kaotamine), mis suurendaks potentsiaalset majanduskasvu ja tooks maksutulu.

Sotsiaalkindlustuse põhjalikul reformil, mis hõlmab üldist sotsiaalkindlustushüvitist, ning sotsiaalabi põhjalikul reformil võib samuti olla mõju tööhõivele, suurendades töötamise stiimuleid ja seega avaldaks kaudset positiivset mõju eelarvele. Kuigi meetmetest tulenev kokkuhoid võib olla oodatust väiksem, ei ole eelarvekokkuhoid, mis tuleneb taaste- ja vastupidavuskavale lisatud täiendavast täpsustusest, millega uuendatakse heaoluteenusepiirkondade seadusjärgseid kohustusi ja haldusmenetlusi, tõenäoliselt märkimisväärne, arvestades eeldatava kokkuhoiu ulatust (st 1,6 miljardit eurot). Üldiselt sõltub kaudse kokkuhoiu saavutamine olulisel määral tööturureformide tööhõivemõjust.

(30) Kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevad reformid ja investeeringud aitavad täita ELi ühiseid prioriteete, nagu on nõutud määruse (EL) 2024/1263 artikli 14 lõike 2 punktis c. Sotsiaalkindlustuse reform ja tööturureform aitavad kaasa sotsiaalsele vastupanuvõimele, kui järgitakse Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid, nagu tööhõive aktiivne toetamine, sotsiaalkaitse ja töötushüvitised. Taaste- ja vastupidavuskava investeeringud rohepöördega seotud teadus- ja arendustegevusse peaksid suurendama innovatsiooni vähese CO_2 heitega tehnoloogia ja energiataristu valdkonnas, mis aitavad seega kaasa õiglasele rohepöördele ja energiajulgeoleku tagamisele. Digitaalse innovatsiooni kasutuselevõtt sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonnas aitab kaasa õiglasele digipöördele ning suurendab avalike teenuste digitaliseerimist. Kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevad reformid ja investeeringud ei hõlma ELi ühist prioriteeti – kaitsevõime ülesehitamist.

(31) Kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevad reformid ja investeeringud aitavad järgida mõningaid asjakohaseid ([11]) riigipõhiseid soovitusi, mis esitati Euroopa poolaasta raames ja nagu on nõutud määruse (EL) 2024/1263 artikli 14 lõike 2 punktis d. Pikendamise aluseks olevates reformides ja investeeringutes käsitletakse eelkõige järgmisi riigipõhiseid soovitusi, mis on suunatud järgmisele:

— aktiivne tööturupoliitika, stiimulid töötamiseks ja tööturul osalemiseks (2019. ja 2020. aastal esitatud riigipõhised soovitused), võttes kasutusele Põhjamaade tööturuasutuste mudeli ja kaotades täiendavad töötushüvitispäevad;

— tervishoid, pikaajaline hooldus ja eelarveraamistik ning eelarve juhtimine (2019. ja 2020. aastal esitatud riigipõhised soovitused) heaoluteenusepiirkondade reformi ja digitaalse innovatsiooni kasutuselevõtu kaudu tervishoiuvaldkonnas;

— taastuvenergia, energiataristu ja -võrgud, energiatõhusus, teadusuuringud ja innovatsioon, regionaalareng ja kohalikud avalikud teenused ning ettevõtluskeskkond (sh VKEde poliitika) (2019., 2020., 2022. ja 2023. aastal esitatud riigipõhised soovitused) erinevate taaste- ja vastupidavuskava investeeringute kaudu energiatehnoloogiasse ja -taristusse, vähese CO_2 heitega vesinikusse ja süsinikdioksiidi kogumisse ja kasutamisse, põhimaterjalide ringlussevõttu ning muude teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni rahastamisvahendite kaudu;

— vaesus, sotsiaalne kaasatus ja sotsiaalkaitse (2024. aastal esitatud riigipõhine soovitus) sotsiaalkindlustuse reformi, mis hõlmab üldise sotsiaalkindlustushüvitise kasutuselevõttu, ja sotsiaalabi reformi kaudu.

(32) Kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevad reformid ja investeeringud peaksid toetama riigi rahanduse jätkusuutlikkust, nagu on nõutud määruse (EL) 2024/1263 artikli 14 lõikes 4.

Tabel 5. Riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud kavas (% SKPst)

Keskmine tase taaste- ja vastupidavuskavaga hõlmatud perioodil (2022–2026) ([1])	T+1	T+2	T+3	T+4	Kava kehtivusaja keskmine
4,4	4,7	4,5	4,6	4,4	4,6

([1]) Eeldatakse ja aktsepteeritakse, et need kaks perioodi kattuvad. Investeeringute taseme säilitamise nõuet kavatsetakse kohaldada taaste- ja vastupidavusrahastu kasutusaja lõpule järgnevate aastate suhtes.

Allikas: Soome keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava.

([11]) Asjakohaseks peetavad riigipõhised soovitused on järgmised: i) nõukogu vastuvõetud soovitused alates 2019. aastast, ii) soovitused, mille puhul ei ole viimases Euroopa poolaasta järelevalvemenetluses (kättesaadav andmebaasis CeSaR (europa.eu)) tuvastatud, et liikmesriik on teinud täielikke või märkimisväärseid edusamme, ning mis ei ole aegunud (hinnatud kui „ei ole hinnatud / ei ole midagi lisada“), iii) ei ole stabiilsuse ja kasvu paktiga seotud üksnes eelarveliselt ning iv) ei hõlma sama probleemi ümbersõnastatud kujul.

(33) Lisaks võib pikendamise aluseks olevaid reformi- ja investeerimiskohustusi pidada kooskõlas olevaks mitmeaastase finantsraamistiku raames kokku lepitud taaste- ja vastupidavuskavas ning partnerluslepingus sätestatud kohustustega, nagu on nõutud määruse (EL) 2024/1263 artikli 14 lõikes 4. Ühtse hüvitise mudeli kasutuselevõtt ja sotsiaalabi reform ei ole vastuolus taaste- ja vastupidavuskavas esitatud kohustustega, samas kui muud meetmed tulenevad otseselt taaste- ja vastupidavuskava raames võetud kohustustest.

(34) Kokkuvõttes leitakse, et kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevad reformid ja investeeringud koosvõetuna vastavad määruse (EL) 2024/1263 artiklis 14 sätestatud kriteeriumidele. Selle tulemusena võib kohandamisperioodi pikendada neljalt aastalt seitsmele aastale, nagu on kavas ette nähtud.

Kavas esitatud muud reformi- ja investeerimiskavatsused, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete

(35) Lisaks kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevatele reformidele ja investeeringutele kirjeldatakse kavas poliitilisi kavatsusi, mis on seotud muude reformide ja investeeringutega, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud teatavaid probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete. Kava sisaldab kümmet reformi ja investeeringut.

(36) Seoses õiglase rohe- ja digipöörde ühise prioriteediga, sealhulgas määruses (EL) 2021/1119 sätestatud kliimaeesmärkidega sisaldab kava reformi, mille eesmärk on suurendada 2030. aastaks teadus- ja arendustegevuse kulutusi 4 %ni SKPst, kusjuures kolmandik rahalistest vahenditest tuleb avaliku sektori vahenditest, mis tähendaks kuni 2030. aastani ligikaudu 280 miljoni euro suurust kasvu aastas. Täiendavad riiklikud vahendid teadus- ja arendustegevuseks eraldatakse muu hulgas ettevõtete teadus- ja arendustegevuse toetamiseks, ettevõtjate ja teadlaste vaheliseks koostööks, teadusprojektide ja teadustaristute rahastamiseks. Meetmega järgitakse teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud 2019. ja 2020. aasta riigipõhiseid soovitusi ning see on kooskõlas Soome digikompassi ja riikliku digikümnendi strateegilise tegevuskavaga.

(37) Seoses sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime ühise prioriteediga, sealhulgas Euroopa sotsiaalõiguste sambaga, sisaldab kava meetmeid selliste hüvitiste vähendamiseks, mis loovad stiimuleid mitte töötada (nt töötushüvitiste muutmine, mis eeldatavasti suurendab valitsuse ametiajal tööhõivet 40 000 töötaja võrra, ning sotsiaalkindlustushüvitiste indeksikärped, mis eeldatavasti suurendavad tööhõivet 18 600 töötaja võrra samal ajavahemikul), meetmeid oskuste nappuse leevendamiseks (nt nii rahaliste vahendite kui ka vabade kohtade suurendamine valdkondades, kus valitseb tööjõupuudus, näiteks meditsiini valdkonnas), ning meetmeid tervishoiuteenuste kättesaadavuse parandamiseks ja ootejärjekordade vähendamiseks (nt suurendades erasektori tervishoiukulude hüvitamise rahastamist). Meetmetes käsitletakse 2019., 2020., 2022. ja 2023. aasta riigipõhiseid soovitusi, mis on seotud aktiivse tööturupoliitika, töötamise ja tööturul osalemise stiimulitega ning tervishoiu ja haridusega.

(38) Seoses energiajulgeoleku ühise prioriteediga ei ole kavas ette nähtud muid reforme ja investeeringuid.

(39) Seoses kaitsevõime ühise prioriteediga hõlmab kava märkimisväärseid reforme ja investeeringuid.

(40) Kavas antakse teavet kooskõla ja asjakohasel juhul täiendavuse kohta ühtekuuluvuspoliitika fondide ning Soome taaste- ja vastupidavuskavaga. Kavas viidatakse asjakohaselt Soome 2024. aasta riiklikule reformikavale, milles kirjeldatakse koostoimet ja vastastikust täiendavust ühtekuuluvuspoliitika ning taaste- ja vastupidavuskavaga.

(41) Kavas on antud ülevaade Soome avaliku sektori investeerimisvajadustest seoses ELi ühiste prioriteetidega. Seoses õiglase rohe- ja digipöördega rõhutatakse kavas vajadust investeerida puhtasse energiasse, et vähendada sõltuvust fossiilkütustest, ja murrangulistesse tehnoloogiatesse, nagu tehisintellekt, et rohepööret veelgi tugevdada. Seoses sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõimega rõhutatakse kavas vajadust investeeringute järele, mis on seotud haridustaseme tõstmise ja pidevõppega. Seoses energiajulgeolekuga rõhutatakse kavas vajadust investeeringute järele, mille eesmärk on vähendada ELi sõltuvust kolmandatest riikidest. Seoses kaitsevõime suurendamisega rõhutatakse kavas vajadust investeeringute järele, et tugevdada Soome kaitsevõimet kooskõlas NATO kohustustega.

Komisjoni hinnangu kokkuvõte

(42) Üldiselt on komisjon seisukohal, et Soome kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

NÕUKOGU ÜLDINE JÄRELDUS

(43) Nõukogu tervitab Soome keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava ning leiab, et selle täielik rakendamine aitaks tagada riigi rahanduse usaldusväärsuse ja toetada valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu.

(44) Nõukogu võtab teadmiseks kavale antud komisjoni hinnangu. Nõukogu kutsub siiski komisjoni üles esitama oma hinnangu tulevaste kavade kohta eri dokumendis eraldiseisvalt komisjoni soovitustest nõukogu soovituste kohta.

(45) Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni hinnangu kavas esitatud netokulude kava ja peamiste makromajanduslike eelduste kohta, sealhulgas seoses komisjoni eelnevate suunistega, ning kava netokulude kava mõju valitsemissektori eelarvepuudujäägile ja võlale. Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni hinnangu, et kuigi makromajanduslikud ja eelarve-eeldused erinevad mõnel juhul komisjoni eeldustest, sealhulgas ajakohastatud makromajanduslike ja eelarveandmete arvessevõtmiseks, on need üldiselt nõuetekohaselt põhjendatud ja nende aluseks on usaldusväärsed majanduslikud argumendid. Nõukogu võtab teadmiseks kava laiaulatusliku eelarvestrateegia ja väljavaateid ähvardavad riskid, mis võivad mõjutada makromajandusliku stsenaariumi ja selle aluseks olevate eelduste realiseerumist ning kava netokulude kava järgimist. Nõukogu väljendab heameelt selle üle, et enne kava esitamist suheldi riiklikul tasandil asjaomaste sidusrühmadega. Nõukogu märgib samuti, et geopoliitilised riskid võivad avaldada survet kaitsekulutustele. Eelkõige märgib nõukogu, et Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast tingitud halvenev julgeolekukeskkond avaldab majandusele mõju, millel on tagajärjed Soome rahandusele.

(46) Nõukogu eeldab, et Soome on valmis oma eelarvestrateegiat vajaduse korral kohandama, et tagada netokulude kava järgimine. Nõukogu on otsustanud tähelepanelikult jälgida majanduse ja eelarve arengut, sealhulgas suundumusi, mis on aluseks kava stsenaariumile.

(47) Nõukogu leiab, et edasised arutelud, et jõuda ühisele arusaamisele netokulude kumulatiivsete kasvumäärade iga-aastase järelevalvemõju kohta, peavad toimuma enne eelarvejärelevalve järgmist vooru.

(48) Nõukogu kiidab heaks Soome keskpika perioodi kavas esitatud reformi- ja investeerimiskohustused, mis on aluseks kohandamisperioodi pikendamisele, ning tervitab jõupingutusi, mille eesmärk on majanduskasvule ja riigi rahanduse jätkusuutlikkusele avaldatav mõju kvantifitseerida. Nõukogu nõustub komisjoniga, et Soome esitatud reformi- ja investeerimiskohustustest lähtudes on kohandamisperioodi pikendamine neljalt aastalt seitsmele põhjendatud. Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni hinnangu, milles osutatakse sellele, et pikendamise aluseks olevate reformide ja investeeringutega täidetakse artiklis 14 sätestatud kriteeriume koosvõetuna, võttes arvesse ka määruse (EL) 2024/1263 artikli 36 lõike 1 punktis d ette nähtud üleminekusätet. Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni hinnangu, milles märgitakse, et reformi- ja investeerimiskohustused peaksid tooma kaasa majanduskasvu potentsiaali ja vastupanuvõime paranemise jätkusuutlikul viisil ning toetama riigi rahanduse jätkusuutlikkust. Nõukogu soovitab Soome kohandamisperioodi pikendamise säilitamiseks reformi- ja investeerimiskohustused täielikult täita.

(49) Nõukogu võtab lisaks kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevate reformi- ja investeerimiskohustuste kohta antud hinnangule teadmiseks komisjoni kirjelduse reformide ning investeerimisvajaduste ja -kavatsuste kohta, millega lahendada Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme, ning rõhutab, kui oluline on tagada selliste reformide ja investeeringute elluviimine. Nõukogu hindab komisjoni esitatud aruannete põhjal selliseid reforme ja investeeringuid ning jälgib nende rakendamist Euroopa poolaasta raames.

(50) Nõukogu jääb ootama Soome iga-aastaseid eduaruandeid, mis sisaldavad eelkõige teavet nõukogu kehtestatud netokulude kava rakendamisel tehtud edusammude kohta ning laiemate reformide ja investeeringute elluviimise kohta Euroopa poolaasta raames, samuti kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevate reformide ja investeeringute elluviimise kohta.

(51) Nõukogu peaks kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 17 Soomele soovitama kavas esitatud netokulude kava ning kohandamisperioodi seitsmele aastale pikendamise aluseks olevad reformid ja investeeringud tuleks heaks kiita.

SOOVITAB Soomel teha järgmist.

1. Tagada, et netokulude kasv ei ületa käesoleva soovituse I lisas kehtestatud maksimummäära.

2. Rakendada ettenähtud tähtaegadeks reformid ja investeeringud, mis toetavad eelarve kohandamise perioodi pikendamist seitsmele aastale, nagu on sätestatud käesoleva soovituse II lisas.

Brüssel, 21. jaanuar 2025

Nõukogu nimel

eesistuja

A. DOMAŃSKI

I LISA

Netokulude maksimaalsed kasvumäärad
(nominaalsed aastased ja kumulatiivsed kasvumäärad)

Soome

Aasta		2025	2026	2027	2028
Kasvumäär (%)	Aastane	1,6	1,9	2,6	2,6
	Kumulatiivne (*)	5,3	7,4	10,1	13,0

(*) Kumulatiivsed kasvumäärad arvutatakse võrdluses baasaastaga 2023. Kumulatiivseid kasvumäärasid kasutatakse kontrollikontol, et teha iga-aastast järelkontrolli nõuete täitmise üle.

II LISA

Reformid ja investeeringud, mille alusel pikendatakse kohandamisperioodi seitsmele aastale

Soome

	Peamine eesmärk	Põhietappide kirjeldus ja ajakava ([1])	Seirenäitaja(d)
Põhjamaade tööturuasutuste mudeli kasutuselevõtt (olemasoleva taaste- ja vastupidavuskava meede: Soome taaste- ja vastupidavuskava – P3C1R1)	Meetme eesmärk on reformida riiklike tööturuasutuste protsessi.	1. 2022. aasta teiseks kvartaliks jõustub riiklike tööhõive- ja ettevõtlusteenuste seadus, millega reguleeritakse Põhjamaade tööturuasutuste mudelit tööotsija teenusprotsessi jaoks, nagu on osutatud eesmärgis 77. 2. 2023. aasta neljandaks kvartaliks suureneb Põhjamaade tööturuasutuste mudeli kohaselt läbi viidud tööotsimisvestluste arv aastas 783 070-lt 2 000 000-le, nagu on osutatud sihis 78. 3. 2023. aasta neljandaks kvartaliks on kõik viis Põhjamaade tööturuasutuste mudelis nõutavat digitaalset funktsiooni integreeritud riiklike tööturuasutuste (TE-PES) infosüsteemi ja toimivad, nagu on osutatud eesmärgis 79.	Taaste- ja vastupidavuskava asjaomaste eesmärkide ja sihtide 77, 78 ja 79 rahuldav täitmine.
Täiendavate töötushüvitispäevade kaotamine (olemasoleva taaste- ja vastupidavuskava meede: Soome taaste- ja vastupidavuskava – P3C1R2)	Reformi eesmärk on edendada tööhõivet, kõrvaldades eakamate inimeste töötamist takistavad tegurid ja vähendades eakamate töötajate koondamisi.	1. 2023. aasta teiseks kvartaliks on jõustunud töötuskindlustuse seaduse muudatused seoses töötuskindlustuse lisapäevade järkjärgulise kaotamisega, nagu on osutatud eesmärgis 80.	Taaste- ja vastupidavuskava asjaomase eesmärgi 80 rahuldav täitmine.

	Peamine eesmärk	Põhietappide kirjeldus ja ajakava [1]	Seirenäitaja(d)
Sotsiaalhoolekande ja tervishoiureformi ettevalmistamine hooldusgarantii rakendamist silmas pidades (olemasoleva taaste- ja vastupidavuskava meede: Soome taaste- ja vastupidavuskava – P4C1R1)	Sotsiaal- ja tervishoiureformi ettevalmistamise raames on selle meetme eesmärk parandada tervishoiu- ja sotsiaalteenuste kättesaadavust, edendades hooldusgarantii rakendamist.	1. 2021. aasta kolmandaks kvartaliks on jõustunud esialgne õigusraamistik, millega kehtestatakse heaoluvaldkonnad (heaoluteenusepiirkonnad) ning reformitakse sotsiaal-, tervishoiu- ja päästeteenuseid, nagu on osutatud eesmärgis 133. 2. 2023. aasta esimeseks kvartaliks on jõustunud täiendav õigusraamistik, millega viiakse lõpule heaoluteenusepiirkondade loomine ning sotsiaal-, tervishoiu- ja päästeteenuste reform, nagu on osutatud eesmärgis 134. 3. 2023. aasta teiseks kvartaliks on võetud kasutusele sotsiaal-, tervishoiu- ja päästeteenuste korraldamise eest vastutuse võtmise suutlikkusega hoolekandepiirkonnad (heaoluteenusepiirkonnad), nagu on osutatud eesmärgis 134.	Taaste- ja vastupidavuskava asjaomaste eesmärkide 133 ja 134 rahuldav täitmine.
Digitaalse innovatsiooni kasutuselevõtt sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonnas (olemasoleva taaste- ja vastupidavuskava meede: Soome taaste- ja vastupidavuskava – P4C1I4)	Selle investeeringu eesmärk on pakkuda digilahendusi, et toetada sotsiaal- ja tervishoiuteenuste arendamist ning edendada hooldusgarantii rakendamist.	1. 2025. aasta neljandaks kvartaliks suurendatakse tervishoiu ja sotsiaalhoolekande e-teenuseid kasutava elanikkonna osakaalu 26 %-lt (2020. aasta lähtetase) 35 %-le, nagu on osutatud eesmärgis 139.	Taaste- ja vastupidavuskava asjaomase eesmärgi 139 rahuldav täitmine.
Investeeringud uude energiatehnoloogiasse (olemasoleva taaste- ja vastupidavuskava meede: Soome taaste- ja vastupidavuskava – P1C1I2)	Aidata kaasa Soome eesmärgile saavutada 2035. aastaks CO_2-neutraalsus, soodustades uute keskkonnasõbralike tehnoloogiate kasutuselevõttu energia tootmiseks ja kasutamiseks.	1. 2021. aasta neljandaks kvartaliks on avaldatud uutesse energiatehnoloogiatesse investeerimise esimene konkursikutse, nagu on osutatud eesmärgis 6. 2. 2023. aasta neljandaks kvartaliks on antud toetused energiatehnoloogiasse investeerimiseks, nagu on osutatud eesmärgis 7. 3. 2026. aasta teiseks kvartaliks on viidud lõpule vähemalt neli toetatud projekti, nagu on osutatud sihis 8.	Taaste- ja vastupidavuskava asjaomaste eesmärkide ja sihtide 6, 7 ja 8 rahuldav täitmine.

	Peamine eesmärk	Põhietappide kirjeldus ja ajakava ([1])	Seirenäitaja(d)
Vähese CO_2 heitega vesinik ning süsinikdioksiidi kogumine ja kasutamine (olemasoleva taaste- ja vastupidavuskava meede: Soome taaste- ja vastupidavuskava – P1C2I1)	Selle investeeringu eesmärk on edendada saastevaba vesiniku tootmist ja säilitamist kaubanduslikul tasandil.	1. 2021. aasta neljandaks kvartaliks on avaldatud esimene üleriigiline konkursikutse vähese heitega vesiniku tootmise ja kasutamise ning süsinikdioksiidi kogumise ja kasutamise kohta, nagu on osutatud eesmärgis M16. 2. 2025. aasta neljandaks kvartaliks rakenduskokkulepe 3. 2026. aasta teiseks kvartaliks on ministeerium viinud lõpule 17. eesmärgis osutatud investeeringu. 4. 2026. aasta teiseks kvartaliks on lõplike abisaajatega allkirjastatud juriidilised lepingud, nagu on osutatud eesmärgis 18. 5. 2026. aasta teiseks kvartaliks kantakse üle 127 000 000 eurot organisatsioonile Business Finland, nagu on osutatud eesmärgis 18a.	Taaste- ja vastupidavuskava asjaomaste eesmärkide ja sihtide 16, 17, 18 ja 18a rahuldav täitmine.
Põhimaterjalide ja tööstuse kõrvalvoogude korduskasutamine ja ringlussevõtt (olemasoleva taaste- ja vastupidavuskava meede: Soome taaste- ja vastupidavuskava – P1C2I3)	Meetme eesmärk on edendada ringmajandust, milles korduskasutatakse ja võetakse ringlusse tööstuslikke külgi ja jäätmevooge ning muid olulisi materjale, nagu patarei- ja akumaterjalid, plastid, tekstiilid, pakendid, elektri- ja elektroonikaseadmed, ehitus- ja lammutusmaterjalid.	1. 2021. aasta neljandaks kvartaliks on avaldatud jäätmematerjalide ja kõrvalvoogude korduskasutamist edendavate investeerimisprojektide esimene konkursikutse, nagu on osutatud eesmärgis 22. 2. 2023. aasta neljandaks kvartaliks on antud toetused korduskasutamise ja ringlussevõtu projektidele, nagu on osutatud eesmärgis 23. 3. 2026. aasta teiseks kvartaliks on viidud lõpule kümme toetatud projekti, nagu on osutatud sihis 24.	Taaste- ja vastupidavuskava asjaomaste eesmärkide ja sihtide 22, 23 ja 24 rahuldav täitmine.

	Peamine eesmärk	Põhietappide kirjeldus ja ajakava [1]	Seirenäitaja(d)
Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni rahastamispakett rohepöörde edendamiseks – juhtivad ettevõtted (olemasoleva taaste- ja vastupidavuskava meede: Soome taaste- ja vastupidavuskava – P3C3I1)	Soome taaste- ja vastupidavuskava – P3C3I1 Investeeringu eesmärk on toetada ettevõtjate ja muude teadusorganisatsioonide vahelisi partnerlusi ja ökosüsteeme (Business Finlandi hallatava kava kaudu), mis tugevdavad ettevõtete konkurentsivõimet ning suurendavad teadus- ja arendustegevuse tõhusust.	1. 2022. aasta teiseks kvartaliks on avaldatud juhtivate ettevõtete projektide konkursikutse, nagu on osutatud eesmärgis 100. 2. 2023. aasta neljandaks kvartaliks on antud viis toetust juhtivate ettevõtete projektidele, nagu on osutatud sihis 101. 3. 2025. aasta neljandaks kvartaliks on lõpetatud 90 % juhtivate ettevõtete projektidest, nagu on osutatud sihis 102.	Taaste- ja vastupidavuskava asjaomaste eesmärkide ja sihtide 100, 101 ja 102 rahuldav täitmine.
Investeeringud energiataristusse (olemasoleva taaste- ja vastupidavuskava meede: Soome taaste- ja vastupidavuskava – P1C1I1)	Investeeringu eesmärk on parandada raamtingimusi investeeringute ligimeelitamiseks puhtasse energiasse, keskendudes energiasüsteemi lõimimisele, energia salvestamisele ja transpordile. Investeeringuga toetatakse projekte, millega edendatakse energiataristu ehitamist, keskendudes järgmisele: I) elektrivõrgud ja elektrienergia ülekandevõimsus; II) investeeringud energiasüsteemide integreerimiseks ning ülejäägi ja heitsoojuse tootmiseks, edastamiseks ja kasutamiseks kaugküttevõrkudes; III) vähese CO_2 heitega gaaside, sealhulgas vesiniku, biogaasi ja biometaani transport.	1. 2021. aasta neljandaks kvartaliks on avaldatud esimene projektikonkursi kutse seoses energiataristuprojektidega, nagu on osutatud eesmärgis 3. 2. 2024. aasta neljandaks kvartaliks on antud toetused energiataristusse investeerimiseks, nagu on osutatud eesmärgis 4. 3. 2026. aasta teiseks kvartaliks on viidud lõpule vähemalt neli toetatud projekti, nagu on osutatud sihis 5.]	Taaste- ja vastupidavuskava asjaomaste eesmärkide ja sihtide 3, 4 ja 5 rahuldav täitmine.

	Peamine eesmärk	Põhietappide kirjeldus ja ajakava ([1])	Seirenäitaja(d)
Olemasolevate heaoluteenusepiirkondade funktsioonide ja menetluste kohandamine (Lisatud taaste- ja vastupidavuskava reformile P4C1R1)	Nende meetmete eesmärk on tagada asjakohane teenuste osutamine, tagades samas usaldusväärse finantsjuhtimise.	1. 2024. aasta teiseks kvartaliks on konsulteeritud sidusrühmadega asjakohaste meetmete üle, mis võimaldavad eelkõige: i) kohandada hoolekandeasutuste töötajate arvu ja teha muudatusi töötajate spetsialiseerumises; ii) kohandada tervishoiuteenuste klienditasusid ning iii) selgitada puudega inimestele osutatavate teenuste seaduse kohaldamisala ja mõjuhinnangut; 2. 2025. aasta neljandaks kvartaliks koostatakse iga heaoluteenusepiirkonna puhul kavad, milles käsitletakse muu hulgas: i) ruumide ja teenindusvõrgu paremat kasutamist; ii) tsentraliseeritud hangete laialdasemat kasutamist; iii) konkurentsi suurendamist riigihangetes. 3. 2025. aasta neljandaks kvartaliks jõustuvad selliste asjakohaste õigusaktide muudatused, mis käsitlevad heaoluteenusepiirkondade kohustusi, näiteks — minimaalne töötajate arv hoolekandeasutustes ja muutused seoses töötajate spetsialiseerumisega; — klienditasud tervishoiuteenuste eest. 4. 2026. aasta neljandaks kvartaliks i) korrigeeritakse heaoluteenusepiirkondade alates 2023. aastast kogunenud eelarvepuudujääki ja ii) suurendatakse teenuste tõhusust, ühtlustades eriarstiabi teenuste valikut.	1., 2. ja 4. etapp. i) Ametiasutuste aruanne. 3. ja 4. etapp. ii) Asjakohaste seadusandlike muudatuste jõustumine.

	Peamine eesmärk	Põhietappide kirjeldus ja ajakava ([1])	Seirenäitaja(d)
Sotsiaalabi põhjalik reform (uus meede).	Meetme eesmärk on parandada töötamise stiimuleid, selgitades sotsiaalabi saamise tingimusi ja kohandades selle suurust vastavalt sotsiaalabi saajaga seotud objektiivsetele asjaoludele.	1. 2025. aasta kolmandaks kvartaliks on tehtud mõju hindamine. 2. 2025. aasta kolmandaks kvartaliks on konsulteeritud sidusrühmadega. 3. 2025. aasta neljandaks kvartaliks on hääletatud õigusaktide üle.	1. ja 2. etapp. Ametiasutuste aruanne. 3. etapp. Sotsiaalabi andmist täpsustavate õigusaktide jõustumine.
Üldise sotsiaalkindlustushüvitise kasutuselevõtt (uus meede)	Meetme eesmärk on võtta kasutusele üldisel sotsiaalkindlustushüvitisel põhinev süsteem, et selgitada ja lihtsustada sotsiaalkindlustushüvitiste süsteemi ning teha paremini kindlaks isikud, kes vastavad toetuse saamise tingimustele.	1. 2025. aasta kolmandaks kvartaliks on tehtud mõju hindamine. 2. 2025. aasta kolmandaks kvartaliks on konsulteeritud sidusrühmadega. 3. 2025. aasta neljandaks kvartaliks on hääletatud õigusaktide üle.	1. ja 2. etapp. Ametiasutuste aruanne. 3. etapp. Üldist sotsiaalkindlustushüvitist käsitlevate õigusaktide jõustumine

([1]) Taaste- ja vastupidavuskava meetmete ajakava on soovituslik ja kooskõlas asjaomases nõukogu rakendusotsuses sätestatud kohustustega.